

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นเกี่ยวข้องกับสินบน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมาก
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมาก
อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

คำนำ

เหตุการณ์ความเสียหายด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบซึ่งปัญหาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสียหายจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหการทุจริตที่ยั่งยืนซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนง ของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน ประจำ

โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตในภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ ฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมากได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุก

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมาก

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตจะสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบ และการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริตตลอดจนการสร้างจิตสำนึก และค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็น การป้องกันการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็น หลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรอื่น ที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการ ป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. ความแตกต่างระหว่างการบริหารจัดการความเสี่ยงกับการตรวจสอบภายใน

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมี ๔ กระบวนการ ดังนี้

- corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดสิ่งที่มีประวัตินอยู่แล้วทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
- detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้น หรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร
- Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก
- Forecating : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันปราบปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความ

เสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆคุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อนและ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมาก ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ที่	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับของความเสี่ยง					มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการ ทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก		
๑	การอนุมัติ อนุญาตตาม พ.ร.บ.อำนาจ ความสะดวก ในการ พิจารณา อนุญาตของ ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	การเรียกรับ ผลประโยชน์ตอบแทน	-มีการเสนอ ผลประโยชน์หรือการ เรียกรับผลประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงการ ปฏิบัติตามกฎหมาย -เจ้าหน้าที่มีปัญหา ด้านการเงิน	พ.ร.บ.อำนาจความ สะดวกในการ พิจารณาอนุญาต ของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และ กฎหมายที่ เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ		✓				๑. จัดทำคู่มือการ ปฏิบัติงานอย่าง ละเอียดทุกขั้นตอน และระบุเอกสารที่ ต้องใช้ในการขอ อนุญาตอย่างละเอียด ๒. ให้ตรวจสอบ เอกสาร หลักฐานให้ ถูกต้องครบถ้วน ๓. ประชาสัมพันธ์ หลักเกณฑ์/เอกสารที่ ใช้ในการยื่นคำร้อง ขั้นตอน ระยะเวลา	จำนวน เรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การขอ อนุญาต ก่อสร้าง อาคาร

ที่	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับของความเสี่ยง					มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการ ทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก		
										<p>การดำเนินการ ให้ ผู้รับบริการทราบ ๔. กำชับให้เจ้าหน้าที่ ลงพื้นที่ตรวจสอบทุก ครั้งทั้งก่อนและหลัง การขออนุญาต ๕. จัดฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้แก่ เจ้าหน้าที่ในการ พิจารณาออก ใบอนุญาต ๖. สร้างการมีส่วน ร่วมเพื่อป้องกันและ เฝ้าระวังการทุจริต โดย จัดช่องทางกร ร้องเรียน</p>	

ที่	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับของความเสี่ยง					มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการ ทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก		
๒	การใช้อำนาจ ตาม กฎหมาย/ การให้บริการ ตามภารกิจ	๑. เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจ ในทางมิชอบเพื่อเรียก รับผลประโยชน์เพื่อให้ เกิดผลต่อการ สนับสนุนแผนงาน หรือโครงการ ๒. การรับของขวัญจาก บุคคลอื่นเพื่อช่วยให้ บุคคลนั้นได้ ผลประโยชน์จาก องค์กร	-มีการเสนอ ผลประโยชน์หรือการ เรียกรับผลประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงการ ปฏิบัติตามกฎหมาย -เจ้าหน้าที่มีปัญหา ด้านการเงิน	พ.ร.บ. องค์กร บริหารส่วนตำบล และสภาตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และ กฎหมายที่ เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ		✓				๑. จัดทำประกาศ มาตรการป้องกันการ เรียกรับสินบน ๒. เจ้าหน้าที่จัดทำ รายงานผลในการ จัดทำโครงการ ๓. ผู้บริหาร ติดตาม ผลการดำเนินงาน โครงการอย่าง ต่อเนื่อง ๔. เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับกฎหมาย ในการปฏิบัติงาน ให้กับบุคลากรและ	จำนวน เรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การใช้ อำนาจ ตาม กฎหมาย/ การ ให้บริการ ตาม ภารกิจ

ที่	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับของความเสี่ยง					มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการ ทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก		
										เจ้าหน้าที่ ๕. หากมีสถานการณ์ การให้ของขวัญควร ปฏิเสธการรับ ของขวัญ ของกำนับ โดยอธิบายว่าเป็น การขัดต่อกฎหมาย นโยบายของรัฐ	
๓	การจัดซื้อจัด จ้าง	๑. การรับผลประโยชน์ เพื่อเอื้อให้เกิดการ กำหนดคุณลักษณะ เฉพาะให้กับ ผู้ประกอบการผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย ๒. มีการรับสินบน/	-มีการเสนอ ผลประโยชน์หรือการ เรียกรับผลประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงการ ปฏิบัติตามกฎหมาย -เจ้าหน้าที่มีปัญหา	-พระราชบัญญัติ การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ -ระเบียบ กระทรวงการคลัง		✓				๑.เพิ่มช่องทางการ ร้องเรียนทุจริตที่มี ประสิทธิภาพ ๒.กิจกรรม ประชาสัมพันธ์การ ดำเนินนโยบาย ต่อต้านการทุจริต	จำนวน เรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การจัดซื้อ จัดจ้าง

ที่	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับของความเสี่ยง					มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการ ทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก		
		เรียกรับเงิน/ของขวัญ/ สินน้ำใจ/การเลี้ยง รับรองซึ่งนำไปสู่การ เอื้อประโยชน์ให้กับ คู่สัญญา	เรื่องการเงิน	ว่าด้วยการจัดซื้อจัด จ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ -นโยบายการจัดซื้อ จัดจ้างของ อบต.						ให้แก่ผู้ค้ากับ อบต. ทราบ ๓.จัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม องค์กรความรู้ ด้านการป้องกันการ ทุจริต การเสริมสร้าง วัฒนธรรมสุจริต ให้กับบุคลากร ๔.กำหนด มาตรการควบคุม กำกับเกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้าง ๕.ควบคุม กำกับ ดูแล และติดตามให้ บุคลากรของ อบต.	

ที่	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับของความเสี่ยง					มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการ ทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก		
										<p>ปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการป้องกันการ ทุจริตด้านการจัดซื้อ จัดจ้าง</p> <p>๖.ควบคุม กำกับ ดูแลบุคลากรให้ ปฏิบัติตามนโยบาย ว่าด้วยการขัดแย้งกัน ทางผลประโยชน์ ในทางปฏิบัติ และ มาตรการป้องกันการ มีส่วนได้เสีย</p> <p>๗. เผยแพร่ นโยบาย มาตรการเกี่ยวกับ การป้องกันการทุจริต ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง</p>	

ที่	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับของความเสี่ยง					มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการ ทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก		
										๘. เปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับการจัดซื้อจัด จ้างในเว็บไซต์ อบรม. และปรับปรุงอย่าง สม่ำเสมอ	
๔	การ บริหารงาน บุคคล	มีการเรียกรับ ผลประโยชน์ตอบแทน เพื่อให้รับฝากบุคคลที่ ตนเองได้รับ ผลประโยชน์เข้ามา ทำงาน	-มีการเสนอ ผลประโยชน์หรือการ เรียกรับผลประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงการ ปฏิบัติตามกฎหมาย -เจ้าหน้าที่มีปัญหา เรื่องการเงิน	พระราชบัญญัติการ บริหารงานบุคคล ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒		✓				- กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือ แนวทางการปฏิบัติที่ ดีเพื่อเป็นการป้องกัน การดำเนินงานอาจ ส่อไปในทางทุจริต - สร้างความรู้ความ เข้าใจและสร้างความ ตระหนักแก่บุคลากร	จำนวน เรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การ บริหารงาน บุคคล